

Bevezetés

A közösségben élt élet sok mindenre megtanított. Láttam testvéreimet szenvedni, és együtt szenvedtem velük. De többször láttam őket örülni, és velük együtt örülök annak, hogy testvérek vagyunk: öröm számomra a kapcsolatoknak az a játéka, amely lehetővé teszi, hogy mi, testvérek osztozzunk a barátságon, a munkán, a hiten, az imádságon és aggodalmainkon; hogy feldolgozzuk életünk válságos pillanatait, kölcsönösen „megmossuk egymás lábát”, kezeljük a köztünk lévő konfliktusokat, megbocsássunk egymásnak, viccelődjünk, a közösségből induljunk el küldetésünkre és oda térjünk vissza, hogy megpihenjünk, és lelki békével lépjünk az időskor útjára...

Az élet legjobb és legrosszabb dolgai az egymással való kapcsolatainkon dőlnek el: ezek minőségétől függ elemi boldogságunk vagy boldogtalanságunk. Ezért mindenki külön-külön és minden csoport, állapotától függetlenül, tudatában van annak, hogy az együttélést nap mint nap tanulja.

Egy testvéri közösség azonban csak akkor tudja az egyén kapcsolatait javítani, ha be tudja indítani a növekedés és a közösséghez tartozás dinamikáit, mégpedig egy olyan projektből kiindulva, amelyet mindenki felvállal. Azok a csoportok, amelyekben az

emberek nem egy világos és jól meghatározott terv szerint élnek és dolgoznak, melyet közös identitásuk központi valóságának tartanak, előbb-utóbb válságba jutnak. Csak a közösen elfogadott projekt képes alapot adni a közösségnek. Csak abban van meg az az erő, amely képes a *kommunió jegyében megvalósuló találkozás* felé vezetni a testvéreket.

Minden közösségi élet elengedhetetlen célja a *kommunió jellegű találkozás*, amely akkor valósul meg, amikor a testvérek személyiségük legmélyebb szintjéig befogadják egymást. Ez adja meg a szerzetesi élet teljességét, ez szabadítja meg az egyént a magány rémképétől, ez teszi lehetővé, hogy be tudjon illeszkedni a közösségbe, és vállalni tudja annak küldetését.

Az élet művészete tehát az együttélés művészetévé válik, annak a meghitt, dinamikus, fénnel teli térnek a megteremtésévé, amelyben létrejön ez a találkozás. A másikkal való találkozás nélkül, az egyének közötti minőségi kapcsolatok nélkül az emberi élet elkerülhetetlenül csődbe jut. Az ember szíve elfásul, eszményei elhomályosulnak, és odajut, hogy idegennek érzi magát, szinte csak kóborol saját otthonában.

Elmondhatjuk, hogy a közösségben folytatott élet jelentős fejlődési *lehetőség*, fontos, üdvös *ajándék* és egyben óriási *feladat*.

Nagy *lehetőség*, mert a kommunió olyan dinamikájába vezet be bennünket, amely egy közös projektből születik. És a közösségnek kell lennie számunkra – ma jobban, mint valaha – az elsődleges támaszt nyújtó struktúrának.

Fontos *ajándék*, először azért, mert a testvéreket az Úr adja nekem, nem én hódítom meg őket. Másodszor azért, mert a testvérek fogadnak be engem, és nem én sietek segítségükre. Harmadszor pedig amiatt, mert a testvériségben én mindig sokkal többet kapok, mint amennyit adok.

Óriási *feladat*, mert mint minden értékes dolog az életben, a kommunió is egy ambiciózus álom, amellyel törödni kell, amelyen dolgozni kell, ha gyümölcsseit is látni kívánjuk.

Igen, a testvérek léte ajándék, mert ők Istentől születtek, és azért adja őket nekem Isten, hogy osztozzak velük országának projektjén: hogy Isten gyermeikeiként és testvérként éljünk. Csak úgy tudom

Isten gyermekeinek és testvérnek látni őket, ha Istenen keresztül tekintek rájuk, aki szereti őket. „Szeretteim, ha Isten így szeretett bennünket, nekünk is szeretnünk kell egymást” (1Jn 4,11).

A testvérek nem általam születnek, ahogy ez barátság esetében történik, nem hasonló ízlésből, rokonszenvből vagy közös érdeklődésből fakadóan. A mi közösségünk az Atya szívéen nyugszik, őtőle ered, mert mindnyájunkat ő választott ki külön-külön, hogy gyermekeivé tegyen és egybehívjon egy testvérekből álló családba. Egyedül ő döntött úgy, hogy gyermekeivé tesz bennünket (vö. Ef 1,5; Róm 8,29; 1Jn 3,1).

Assisi Szent Ferenc számára mindig nagyon világos volt: azok, akik elmentek hozzá, hogy osztozzanak evangéliumi projektjében, nem azért mentek, mert ő kápráztatta el őket, hanem mert Istentől születtek, és az Úr küldte őket hozzá. Ahogy végrendeletében megírta: csak akkor születhetett meg a testvéri közösség, „miután testvéreket adott nekem az Úr”.¹

A közösségnek azonban ahhoz, hogy megértse magát, arra is szüksége van, hogy Istenben tekintsen magára. Az ő képére letünk teremtve (Ter 1,17). Isten közösség, s ebből adódóan minden közösség ismérve. A mi Istenünk nem egyedülálló Isten, nem az önmagában elmélyült Egy szentsége: ő a kommunió misztériuma, személyek közötti kapcsolat, a közösségben és egységben való találkozása az Atyának a Fiúval a Szentlélekben. Az, hogy Isten képmására vagyunk teremtve, azt jelenti, hogy kommunióra vagyunk teremtve, és a kommunióban megvalósuló élet felé előrehaladva jutunk el teljességünkre. Nem azért lépünk be egy szerzetesi közösségbe, hogy magasabb etikai-erkölcsi szintet érjünk el. A közösségben folytatott élet ugyanolyan szeretne lenni, mint amilyen a *Közösség-Isten élete*. Isten a vonatkoztatási pont, és nem a norma. Ezért a mi életszentségünk abban áll, hogy közösséget teremtsünk: „Legyetek szentek, mert én, az Úr, a ti Istenetek szent vagyok” (Lev 19,2; Mt 5,48).

¹ ASSISI SZENT FERENC: Végrendelet, in *Assisi Szent Ferenc írásai*, Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány, Budapest, 2018, 165.

A közösség, bár Isten *ajándéka*, a testvérek *feladata* is. A közösség csak úgy marad életben, ha ingatag egyensúlyi állapotából előrehalad. A mi kommuniónkat mindig a kezdődő stádium jellemzi, mindig fenyegeti valami, és könnyen megtörik. Így a testvérek közössége csak akkor marad fenn, ha nap mint nap munkálkodik a kommunión.

Elmondhatjuk, hogy a testvéri közösség csak akkor épül és fejlődik, ha a testvérek úgy tekintenek egymásra, mint akikre Isten rátekintett, és akiket szeret. De annak tudása, hogy az ő gyermekei vagyunk, nem dönti le azonnal a falakat, melyeket folytonosan építünk önimádó ellenállásunkkal, ideológiai és pszichológiai különbözőségünkkel, kényszeres ambícióinkkal, eltérő ízlésünkkel, érzékenységünkkel, mentalitásunkkal, jellemünkkel, azzal, hogy különbözőképpen értelmezzük a valóságot, különbözőképpen fogjuk fel és használjuk fel a hatalmat... Minden együttélés elkerülhetetlen konfliktusok forrása. E konfliktusokat azonban nem veszélyforrásnak kell tekintenünk, hanem olyan lehetséges erőforrásnak és építőanyagnak, amelyből felhasználhatjuk a közösséget építő köveket. Ha a testvérek elhatározzák, hogy az Atya tekintete és a Szentlélek működése alatt közös otthont építenek az Úr Jézus körül, aki a testvéri közösség egyedüli építője, akkor a konfliktusok a növekedés alkalmává válnak. Ehhez pedig munkához kell látni és adni kell a bennünk lévő legjobbat: hitet, kommunikációs készséget, kölcsönös befogadást, közösséghez tartozást, a humán tudományok által rendelkezésünkre álló eszközöket, időt, energiát, szívet, az igazság akarását, ingyenességet... Így lehet előrehaladni a kommunió jegyében megvalósuló találkozás felé.

Annak ellenére, hogy a kommunió szintű találkozás Isten ajándéka és kegyelem, melyet a testvér ad nekem, továbbra is olyasvalami marad, amely felett nem rendelkezhetünk: valami, ami *ingyenes*. Szabadságban születik és növekszik. Ezért a közösségben való élet ugyanazokon a viszontagságokon és veszélyeken megy keresztül, mint az egyén: előrehalad, ellenállást fejt ki, visszafelé megy, ki van téve árulásnak és hűtlenségnek, szenved, érlelődik, keres, remél, megbékül, átadja önmagát a szolgálatnak... Következésképpen az első, amit igényel, hogy elkötelezze szabadságát...

A közösségben élt élet nehéz, ugyanakkor vonzó művészet: nem kevesebb, mint hogy megvalósítsuk álmunkat, Isten országát. Közvetlen kapcsolatba hoz bennünket a személy megragadhatatlan misztériumával. Mindenki tudja magáról, hogy misztérium és egy megoldandó nehéz probléma: saját maga és mások számára... Igen felemelő, ha Pedro Casaldáligával együtt elismerjük:

*Két probléma létezik,
kettő:
a többiek
és én.
A nehéz másik
és a nehéz én.
Mi vagyunk
kommunionk nehézsége.*

Aki közösségben él, tapasztalatból tudja, hogy ez így van. Én magam is azonnal beismerem. Éppen az ilyen természetű tapasztalatokból írónak ezek az oldalak. Mindaz, amit az alábbiakban leírok, nem más, mint ami nekem és közösségemnek segített, amikor szembenéztünk nehézségeinkkel, és megpróbáltunk előrejutni a kommunió jegyében történő találkozás felé.

Természetesen a közösségben élt élet végérvényesen olyan térbe vezet be bennünket, amelyben a „találkozás” jobban előtérbe kerül. Ez a találkozás azonban megghiúsulhat, és a közösség magányos – gyakran igen szorgos és tevékeny – emberek társulásává zsugorodhat. S talán minél magányosabbak, annál inkább dolgoznak. Az erősíti meg, hogy valakinek valódi hivatása van a közösségi életre, hogy építeni akarja a közösséget. Valódi akarat nélkül a *kommunió szintű találkozás* felé nem létezik szerzetesi életre szóló hivatás, függetlenül attól, hogy valaki hány évet töltött el abban. Ahogy II. János Pál írja: „A szerzetesi élet egész termékenysége a közösségben élt testvéri élet minőségétől függ.”²

² II. János Pál üzenete a CIVCSVA [Megszentelt Élet Intézményeinek és Apostoli Élet Társaságainak Kongregációja] plenáris üléséhez, 1992. november 20., *L'Osservatore Romano*, 1992. november 21., 3. pont.

A testvéri élet mint feladat tehát folytonos exodussá válik, meghívást jelent arra, hogy kilépjünk önmagunkból, eltereljük figyelmünket önimádatunkról, növekedjen fogékonyságunk az iránt, hogy a testvéreinkkel való találkozás felé haladjunk.

A kommunió jellegű találkozás jelenti számunkra az ígéret földjét. Amíg úton vagyunk, a testvérek és konfliktusaik az az égő csipkebokor, amelyből Isten megszólít bennünket, és hív, hogy szolgáljuk „Lélekben és igazságban”, és kiszabaduljunk individualista kábulatunkból, mely szolgaságban tart bennünket. Ha a szerzetesi életünket úgy építgetjük, hogy hátat fordítunk a testvérek zajának, akkor Isten helyére „borjúként” az önimádat kerül. A testvérrel való kommunió szintű találkozásban találjuk meg annak bizonyosságát, hogy nem felhasználjuk Istent, hanem a hit engedelmességében élünk (vö. 1Jn 1,9–11; 4,20–21). Mert ahogy Martin Buber mondja: „Az emberhez való viszony valóságos hasonlata az Istennel való viszony.”³

Ugyanakkor mindez azt is feltételezi, hogy felhasználjuk az eszközöket, amelyek segítik növekedni testvériségünket a kommunióban megvalósuló életben. José Antonio García ezt így mondja: „A közösségben élt életnek kell lennie a testvérek hite számára az alapvető támaszt nyújtó struktúrának.”⁴

A közösségi projekt egy olyan módszer, eszköz, amelynek az a szerepe, hogy segítsen megélnünk és építenünk a testvéri közösséget a kommunió jellegű találkozáson keresztül, melyet ajándéknak és feladatnak tekintünk. A gyakorlatban azonban mi történik közösségi projekteinkkel? Miért veszítettek jelentőségükből számos közösségünkben? Valóban a közösségi fejlődés eszköze ez, vagy csupán intézményes kötelesség? Meddig növelik az életminőséget, és meddig segítik egymással való kapcsolataink és közös hitünk megélését, milyen szintig segítenek a kommunikációban és küldetésünkben? Nem sorvadnak gyakran a feladatok elosztásává

³ MARTIN BUBER: *Én és Tű*, Európa, Budapest, 1994, 125.

⁴ JOSÉ ANTONIO GARCÍA: *Hogar y taller. Seguimiento de Jesús y comunidad religiosa*, Sal Terrae, Santander, 1985, 39.

és a közös napirend megbeszélésévé? Mi nem működik a projekt felfogásában, kidolgozásában és alkalmazásában?

Érdemes lesz tehát megállni, és újra áttekinteni projektjeinket, mert részben ezektől függhet közösségi életünk minősége.